

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

97 Ecclesiae præcib. huic princeps auxilietur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

ἡτοι σανδάλια λινθῶν, ἀλλ' ὄχι λινθῶν, ἕτοις καὶ τοῖς ἄλλοις, ὡς καὶ πάλαι ὄφειλε εἶναι, ἰδ. est. Et quemadmodum senatus noster fert calceos, seu sandalia cum lineis albis, ita etiam ecclesiastica, sicut reitrefria ad Dei laudem.

6 ¶ Quem placatus] Ἰσαϊαῦ περὶ τῆς συζητήσεως βεβαίως μετὰ τοῦ θεοῦ λέγει, καὶ ὁ θεὸς ἠκούσας κληρονομήσας, καὶ ὡς τὸ ἀγαθὸν τῶν ἀγίων κληρονομήσας οὐκ ἀβυσσοῦ, καὶ ὡς τὸ ἀγαθὸν τῶν ἀγίων κληρονομήσας οὐκ ἀβυσσοῦ, ἰδ. est. ut si quis ex senatu sponte sua, quodque ita ipse libeat, voluerit fieri clericus, & in sanctorum clericorum numerum adscribi, ne quis ex omnibus hoc audeat impedire.

7 ¶ Hæc verò omnia] Hæc quoque est magna verborum varietas, sed eadem feri sententia.

C. XV. ¶ Imperialis auctoritas religiosa dispensationis mensuram non mutat.

Item Gelasius ad Episcopos Dardania.

Sicut quamvis parva civitas prerogativam presentis regni non minuit, sic Imperialis presentia mensuram dispensationis religiosæ non mutat. ¶ Semper est effectum in sacerdotali concilio de sacerdotibus iudicia provenire. Nam quislet unque Pontifices sint, et si errore humanitus accidente, non tamen contra religionem ullatenus excedentes, nullatenus videantur a seculari potestate posse percelli.

¶ Semper] Mutatio est a collectore orationis ductus, ne qua antecessio, recitanda essent.

C. XVI. ¶ Ecclesiam restaurare contritas, non Pontifices, sed qui, boni principis est.

Item Marcellus Papa Maxentio 1.

Boni a principis est, ac religio b, ecclesiam contritas atque concillas restaurare, novas edificare, & Dei sacerdotum honorare atque tueri. Unde sanctos Apostolos, eorumque successores sub divina contestatione constituisse legimus, non debere fieri persecutiones, nec inferri fluctuationes, nec invidere laborantibus in agro Domini, neque expellere atque regis dispensatores.

¶ Maxentio] In impregno addebatur Episcopo, qua voce abest ab omnibus manuscriptis.

DISTINCTIO XCVII.

Hic capitulo patenter ostenditur, quod nec Imperatori, nec cuilibet laico licet decernere, vel de electione Pontificis, vel de rebus ecclesiasticis. Quocumque autem ab eis constituta fuerint, pro infirmis habenda sunt, nisi subscriptione Romani Pontificis, fuerint roborata. Unde illud Honorii Augusti, ut supra dictum est, rari non esse videtur, quod contra auctoritatem sacrorum canonum de electione summi Pontificis decernere tentaverit. Sed sic ex eodem capitulo habetur, ecclesia precibus Imperator in presumpores valet decernere: sicut pro defensione fidei quondam decessisse leguntur, ne heretici aliquid, nomine ecclesie possiderent. Ab ea autem non invidari de rebus ecclesiasticis aliquid disponendi non habent facultatem. Honorius vero Augustus non sua auctoritate, sed B. Bonifacio supplicante, ecclesiastica quieti consulere, & concensantium ambitionem punire curavit.

C. I. ¶ Epistola Bonifacii ad Honorium Augustum.

Unde idem Bonifacius Episcopus supplicatorem epistolam Honorio Augusto destinavit, dicens.

Ecclesia est mea, cui Deus noster meum sacerdotium, vobis res humanas regentibus deputavit, nos cura constringit: nec causis ejus, quamvis adhuc corporis incommoditate detineat, propter conventus, qui a sa-

a Anselm. lib. 6. cap. 172. b al. regu. c al. Pontificum. d Distinctio. filas. e Episc. ad Honorium.

cerdotibus universis & clericis, & Christiana plebs turbationibus agitantur, apud aures Christianissimi principis desim. Si enim secus, quam oportet, erit, non vos id facere, qui cuncta æqua moderatione ponitis, sed nos per nostram raptum a desiderium debimur, quod civitatis quietem, & ecclesie pacem vertere valeat, admisisse. Cum enim humanitas divina cultor religionis domino favente providentia nostra culpa erit, si non id vestra gloria (quantum est divinis semper rebus animo promptiore firmo & stabili iure custodiat, quod per tot annos seriem, & sub illis etiam principibus obtinuit, quare la nostra religionis cura constringit, id est, ut licet serventur, & sub vestra Imperio clementia ministrentur illi, formidentur. ¶ Ipsa enim ecclesia rationem tuam Christianissime Imperator, meo cunctis sermone, sed suo venerabili appellat affectu, qui Christus Deus noster, vestri fides rector & gubernator Imperii, uni desponsatam sibi, & intactam virginem, ut, ne in eam aliquos patiamini insidiantium procerum fluctus illidi, & quietam faciem tempestantis litæ turbine turbari, gloriosissime & tranquillissime Imperator Auguste e. Ipsa ergo (qua uni desponsata, si tamen mater est) Ecclesia, hæc pietatem vestra legatione, quam suis sacerdotibus commisit, præterita presentiaque repetit. Vobis, inquit, Imperantibus 2 crevit meus, qui modo tuus est, plus tam fidus Deo, quam tibi, qui es princeps Christianus. Ecce enim inter ipsa mysteria, inter præteritas quas vestri felicitate dependit Imperii, telle quem, & de cuius sede agitur) sancto Petro, illi pro religionis obsequio vocibus clamas, cum supplicatio miscetur oratio, ne humanas a res sollicitatore occidit sollicitante semel evulsa distrahatur. Angeretur pluribus, Princeps Christianissime, ter Ecclesia, nisi apud te suarum esset cura, & causis & nisi in oppressionibus idololorum, in hæreticorum rectionibus, fide tua, divina cultu pariter cum semper florente, vicisset. ¶ Hæbet refugium, puz mansuetudinis animatum, cum sua religionis ratione conjunctum: cum quidquid huic proficiat, magis, & conferatis fratribus, & confessoribus, probatissimis viris, a me & ab omnibus (qui Ecclesiam ciunt h) legatis: quibus (precamur) sacre causationis prosequentes in urbe vestra mansuetudinis animo, quo postulatis ammittis, in perpetuum hanc versalis ecclesie consulatis.

¶ Id est, ut licita] In epistola ipsa legitur, id est, ut licita licitis.

¶ Imperantibus] Additis aliquot ex epistola emendatus est hic locus, crevit qui modo tuus est, populus.

¶ Ne humanas] In plerisque vetustis legitur, ne humanas res solito, &c. In originali vero, ne humanas res semel evulsa distrahatur a cultu solito, temeritate licitante, discordia.

C. II. ¶ Rescriptum Honorii ad Bonifacium Papam.

Victor Honorius, inclutus, triumphator, semper gustus, sancto ac venerabili Bonifacio Papa æternæ Scripta beatitudinis tue debita reverentia gratulatione suscepimus: quibus recentibus egimus omnipotenti Deo maximas gratias, quod sanctimoniam tuam post longum incommodum oprare reddidit dignum sanitati. Et ideo reverentibus venerabilibus gaudium nostrum, factorum apicum attestatione cognamus, ac petimus, uti quotidianis orationibus ap-

a al. tacentes. b al. presides. c al. non meo. d al. e al. semper Auguste. f al. vestra. g al. fecerit. h faciunt istiusmodi.] orig.

solatus tuum studium, ac votum suum circa salutem, atque Imperium nostrum dignetur impendere. Illud autem pietati nostrae satis placitum esse cognosce, quod sanctimonia tua de ecclesiis, aut populi perturbatione sollicita est. Quae, ne aliqua ratione possit venire, satis clementia nostra credidit esse provisum. Denique beatitudine tua praevidente, id ad cunctorum clericorum notitiam volumus pervenire, ut si quid forte religioni tuae (quod non optamus) humana sorte contigerit, sciant omnes ab ambitionibus esse cessandum. Ac si a duo, ut supra. Et infra. ¶ Unde id observandum est, ut omnes tranquillam mentem, & pacificos animos ex serenitatis nostrae admonitione custodiant, nec aliquid seditiosae conspirationibus tentare conentur: cum certum sit, nulli partium sua studia profutura.

2 pars. *Sine signatu apicibus non est mos Romanae ecclesiae indecens, legationem suscipere.*

1. ¶ **Suscipere**] Invidiosus sequatur, neque mittere: quia ab sint a venis, neque conveniunt cum his, qui sequenti capite asseruntur.

C. III. ¶ Romana non conservit ecclesia sine signatu apicibus legationem indecens, suscipere.

Unde Nicolaus Papa.

Nobilissimus vir acque strenuus vestre sublimitatis legatus, licet nullam epistolam juxta consuetudinem a vobis nostro Pontificio detulisset, licet nunquam Apostolica sedis modus b fuerit, absque signatis apicibus undecunque legationem suscipere: Nos tamen vos in illo honorantes ejusque gravitatem, & eloquiorum illius veridicas cognoscentes asserciones, nihilominus eum, & sicut decuit, suscepimus, & ei, sicut honestum fuit, credidimus.

DISTINCTIO XCVIII.

Que circa ordinandos sunt observanda, quae in eorum electione diligenter sint consideranda, multorum auctoritatibus monstrata sunt. Sed quia veritas rei non nunquam obscuratur mutatione provinciae, decretum est sacris caveri, ut peregrini, nisi quinque vel eo amplius suorum Episcoporum fuerint commendati chirographis, non ordinentur.

C. I. ¶ Nisi quinque Episcoporum literis designatum transmarinum hominem ad clericatum nullus suscipiat.

Unde Sylvester Papa generali concilio e praesidem dixit.

Nullus a aliqua ratione transmarinum hominem penes vos e in clericatus gradus suscipiat, nisi quinque (aut seo amplius) Episcoporum designatus sit chirographis.

C. II. ¶ De eodem.

Item Ambrosius I. ubi Roma Episcopus ad omnes Germanis, ac Burgundis Episcopos, epist. 1. cap. 2.

Transmarinos & homines in clericatus honorem b nemo suscipiat, nisi quinque, aut eo amplius Episcoporum chirographis sint designati: quia multa per subreptionem solent evenire.

C. III. ¶ De eodem.

Item Gregorius Romano ecclesiae praesul Squillatino Episcopo, lib. 2. epist. 21.

Afros e passim, vel incognitos peregrinos, ad eccle-

siasticos ordines tendentes nulla ratione suscipias: quia Afri quidem aliqui Manichaei, aliqui rebaptizati, peregrini vero plurimi etiam in minoribus ordinibus constituti, fortiores e de se praetendisse honores saepe probati sunt.

1. ¶ Fortiores] Sic legitur in versuta Gratiani & B. Gregorii codicibus: verum in Frubeniana, ac Lugdunensi ejusdem B. Gregorii operum editione, ad fortiores praetendisse honores.

C. IV. ¶ Non sunt promovendi ad clericum, qui peregrini fuerint baptizati.

Item ex concilio Eliberitano, cap. 24.

Omnes *, qui peregre a fuerint baptizati, eo quod eorum minime sit cognita vita, placuit ad clericum non esse promovendos in alienis provinciis.

DISTINCTIO XCIX.

Primatibus autem (quorum supra mentionem fecimus) quaritur, quomodo gradum in Ecclesia obtineant, an in aliquo a Patriarchis differant, quam obedientiam Archiepiscopi eis debeant. Primates, & Patriarcha diversorum sunt nominum, sed ejusdem officii. Ab Archiepiscopi autem, quatenus necesse fuerit, Episcopi ad Primates appellantur: sed a Primatibus ad Archiepiscopos appellare non licet. Debent ergo obedientiam Primatibus Archiepiscopi: in omnibus, quae sibi ab eo iuste fuerint imperata.

C. I. ¶ Quae obedientia sit exhibenda Primatibus, & Patriarchis. Unde Anastasius Papa ait ad Episcopos Italiam, epist. 2.

Provincia b multo ante Christi adventum tempore divisa fuit maxima ex parte, & postea ab Apostolis, & B. Clemente praedecessore nostro ipsa divisa est renovata. Et in capite provinciarum (ubi datum Primates legis e saeculi erant, ac prima judiciaria potestas, ad quos, qui per reliquas civitates commorabantur, quando eis necesse erat qui ad aulam Imperatoris, vel Regum confugere non poterant, vel quibus permillum non erat, confugiebant pro oppressione, vel iniustitiis suis, ipsosque appellabant, quoniam opus erat, sicut in lege eorum praecipuum erat: i) ipsi quoque in civitatibus, vel locis nostris d Patriarchas, vel Primates, qui unam formam tenent, licet diversa sint nomina, leges divinae & ecclesiasticae ponit, & esse iusserunt, ad quos Episcopi, si necesse fuerit, confugerent, eosque appellarent: & ipsi Primatum nomine fruerentur, & non alii. Reliquae vero metropolitanae civitates, quae minores iudices habebant (licet majores e comitibus essent) haberent metropolitanos suos, qui praedictis iuste obedirent Primatibus, sicut & in legibus saeculi olim ordinatum erat: qui non Primatum, sed aut metropolitanorum, aut Archiepiscoporum nomine fruerentur.

¶ Hoc caput integrum repetitur a Gregorio VII. lib. 6. reg. epist. 31. Rothomagensi, Taronensi, ac Senonensi Archiepiscopi scripta, ex qua, & originali nomina sunt restituta.

C. II. ¶ Non vocentur Primates, nisi qui primas sedes tenent.

Item Amicetus ad Episcopos Galliae.

NVIII s Archiepiscopi Primates vocentur, nisi illi qui primas tenent civitates, quorum Episcopos Apostoli, & successores Apostolorum regulariter Patriarchas, & Primates esse constituerunt: nisi aliqua gens deinceps ad fidem convertatur, cui necesse sit propter multitudinem eorum b Primates constitui. Reliqui vero, qui alias metropolitanas sedes adepti sunt, non Primates, sed metropolitani nominentur.

* In p. 6. cap. 32. a al. imperatione. B. In p. 3. c. 31. Pann. l. 2. cap. 24. c. al. leges. d al. nostris. e al. maiorem comitum. f Poly. lib. 1. tit. 21. In p. 3. c. 34. Palmer. lib. 2. c. 21. g al. sedes. h al. Episcoporum.